

RELIĢIJAS UN SEKSA SADURSMĒ

(XI. GNP+ konference,
Kampala, Uganda, X. 2003)

Izmetusi loku Āzijā, Eiropā un Amerikas puslodē, GNP+ (“Global Network of People Living with HIV”) konference atgriezusies Āfrikā.

Lai arī, “pateicoties” AIDS, vidējais dzīves ilgums šeit nokrities līdz 42 gadiem, **Uganda** par konferences vietu tomēr izvēlēta dēļ tās panākumiem cīņā pret AIDS. Flagmanis tajā ir TASO.

Savukārt, konferences līdzorganizētājs ir “NGEN+” (“National Guidance & Empowerment Network of Uganda”).

Īpaši jāuzteic konferences **brīvprātīgie** – Ugandas “Sarkanā Krusta” jaunieši, kuri cenšas būt tik efektīvi, cik vien afrikāņiem tas ir iespējams, un visi ir tik apgarotām un tīrām sejām, ka delegāti viņus vienkārši dievināja. Šķiet, ka visi ir reliģiozi, un viņu koordinēšanā palīdz arī “ANERELA+” (“African Network of Religious Leaders Living with or Personally Affected by HIV or AIDS”).

Par “Sarkanā Krusta” dalību konferencē runājot, tika pieminēts arī Latvijas “Jaunatnes Sarkanais Krusts”, kas savā darbībā uzsver AIDS profilaksi aizmirstot, ka tieši “Sarkanajam Krustam” vajadzētu vairāk domāt par aprūpi. Cik maz dzīvē tiek īstenots sauklis, ka **aprūpe AIDS jomā ir tikpat svarīga** kā profilakse, beidzot pamatojies ar faktiem. UNAIDS pētījumā par internacionālo palīdzību no ANO aģentūrām, bilaterālām grupām un starptautiskām NVO (Soross u.c.) A, DA Eiropas un Jaunajām Neatkarīgajām Valstīm konstatēts, ka 2001.gadā no 52 miljoniem \$:

- 28% saņēma narko ļaunuma mazināšanas programmas,
- 24% - profilakse jaunatnes vidū,
- 16% - homoseksuāļu, seksa darbinieku un riska grupu vidū,
- 14% - venērisko slimību, reproduktīvās veselības un vertikālās transmisijas (māte – bērnam) programmas
- 3,6% - HIV inficēto aprūpe un atbalsts ...

Āfrikas kontinentu pārstāv arī baltie, piemēram, Maurīcijas salas pārstāvis, kuram “Air Mauritius” iedevusi brīvbiļeti, jo viņš **atklāti** uzstājas savas valsts plašsaziņas līdzekļos kā HIV- inficētais.

Austrumeiropiešiem kuluāros tiek izteikts pārmetums, ka tie allaž turas kopā savā starpā, neiejūkot pārējo pūlī. Dažam labam gan tas pārāk grūti nāktos angļu valodas nezināšanas (!) dēļ...

Savukārt, salīdzinot ugandiešu brīvprātīgo pietāti, kautrīgumu un smalkumu ar kādu Krievijas pārstāvi, nācās konstatēt pilnīgu morālo pagrimumu mūsu platuma grādos – ar vieglu roku tika apzagti smieklīgi lēto vietējo rotaslietu stendi trūcīgo ugandiešu pārdevēju tirdziņā konferences ēkas piebūvē...

Par morāli runājot, iepriecināja fakts, ka TV kanāliem ir iespējams pieslēgt arī “vecāku kontroles” programmu bērniem.

Dažs labs fakts mani pārsteidza. Nejaušā sarunā ar diviem Ugandas armijas karavīriem pieminēju, no kurienes esmu. Tas nevienu neizbrīnīja, un viņi raiti nosauca abas pārējās Baltijas valstis. Bet kāds uz kuģīša sastapts lauku večuks darba drānās un iedriskātā salmu cepurē bez minstināšanās uzslavēja mūsu futbolistus. Nāk prātā daži „izglītotie” eiropieši un amerikāņi, kuri mulst, izdzirdot Latvijas vārdu.

Konference notiek Ugandas galvaspilsētā **Kampalā**. Netālu no tās paceļas Kampalas kalns. Tas ievērojams ar kādu pagātnes masveida slepkavību. Vietējais karalis seksuāli izmantojis zēnus, savukārt mācītājs tiem teicis, ka tas ir slikti. Kad zēni sākuši karalim iebilst, tas prasījis: ”Ko tad jūs izvēlaties – karali vai Dievu?” Zēni izvēlējušies Dievu, bet karalis visus nogalinājis, ieskaitot mācītāju.

Seksa un reliģijas sadursmē nokļuvu arī es. Biju koferī aizvedis dažādas mantas trūcīgajiem. Kad devu tās mācītājam (izrādījās, piecdesmitniekam), viņš lūdza izņemt tur atrodošos prezervatīvus. Kad ņēmu tos atpakaļ, viņš ierosināja, ka labāk tos tomēr iznīcināt. Nonācis pilnīgā **AIDS profilakses un reliģijas sadursmē**, tomēr šo atļauju devu...

UNAIDS brīdina - AIDS profilakses saukļos jāievieš būtiskas izmaiņas! Prezervatīvu lietošanas saukšana par drošu seksu patiesībā var tikai paplašināt epidēmiju! Šai gadījumā runāt var tikai par drošāku seksu. **Prezervatīvi neaizsargā pret AIDS 10% gadījumu!** Tas gan nenozīmē, ka katrs desmitais prezervatīvs ir brāķis. Nepareizs ir bijis to pielietojums. Biežāk pieļautās kļūdas:

- nav atstāts pietiekami liels brīvais gals prezervatīvam,
- nav ticis lietots lubrikants (palielinās plīšanas iespēja),
- nepietiekami savlaicīga bijusi prezervatīva uzvilšana.

Apmeklējot dažādas konferences sesijas (iepriecināja afrikāņu temperaments pirms dažām no tām arī uzdziedāt un uzdejojot), daži to momenti iespiedušies atmiņā.

Piemēram, **atbalsta grupām** veltītajā izskanēja doma, ka nevajag obligāti savu organizāciju stiprināt, to paplašinot. Tikpat būtiski varētu būt arī palikt nelielai un lokālai.

Runājot par kombinētajām terapijām pieminēšanas vērts ir fakts, ka dažiem no tiem, kuru **terapijas** ar PI (proteāzes inhibitoriem) skaitās virusoloģiski **neveiksmīgas** (t.i., vīrusa slodze vairs nav nenosakāma), imunoloģiskie rādītāji paliek stabili vai pat CD4 šūnu skaits turpina pieaugt!

Toties CD4 šūnu skaits strauji mazinās, ja HIV- inficētie piedzīvo **psihiskas traumas** – visvairāk tuvinieku vai draugu zaudējumu, īpaši AIDS kontekstā. Uzlabojumu var panākt ar psihosociālu atbalstu.

Seminārā par tiesisko manevru stratēģiju interesanta likās Kostarikas pieredze, kur ārstniecības aktivisti **iesūdzējuši tiesā savu valdību** par antiretrovirālo medikamentu nenodrošināšanu HIV- inficētajiem un gala rezultātā uzvarējuši!

Starp citu, Saseksas universitātes psihologi atklājuši, ka kampaņu, streiku un politisko **demonstrāciju dalībniekiem uzlabojas psiholoģiskā pašsajūta** un mazinās stress, depresija un fiziskās sāpes. Protesta akciju laikā to dalībniekus pat pārņemot laimes sajūta, kas līdzinās eiforijai...

Savukārt, kādā novakarē “dziedniecības aplī” pie Viktorijas ezera (kurā gan nedrīkst peldēties!) tā vadītājs, kanādiešu indiānis atzina, ka varbūt Dievs tā arī paredzējis, ka viņam **jāsaslimst ar AIDS**. Tam ir bijusi arī ļoti pozitīva nozīme viņa dzīvē. Kaut vai tas, ka tagad viņš var apmācīt citus šai jautājumā.

Seksam veltītajā nodarbībā atskanēja interesanta atziņa – “Viagras” pētījumiem tiek iztērēts vairāk naudas, kā Alcheimera slimībai. Tas varētu nozīmēt, ka ap 2020.gadu būs daudz **padzīvojušu ļaužu ar teicamu erekciju**, kuri gan galīgi neatcerēsies, ko īsti ar to iesākt...

Savukārt, ilgmūžībai veltītajā nodarbībā dzirdēju brīnišķīgu citātu no Tagores, ar kuru arī nobeigšu šo aprakstu: **“Tauriņam dots tikai mirklis, taču dzīvei ar to pietiek!”**

*A. Kalniņš,
AGIHAS*

Materiāls tapis ar Holandes vēstniecības Latvijā atbalstu